

LESSUGGESTIES
'AAN DE SLAG MET DE DATABANKEN'
AFLEVERING 2

Introductie

In deze tweede aflevering in de reeks 'Aan de slag met de databanken' vind je een opdracht om leerlingen met behulp van de auteursportretten in de Uittrekselbank een roman te laten vergelijken met overig werk van een auteur. De roman *KliFi* van Adriaan van Dis dient daarbij als voorbeeld.

AFLEVERING 2

'ONDERZOEK HET OEUVRE'

'Laat je leerlingen in het oeuvre van een auteur duiken met behulp van onze auteursportretten'

Over het boek

Adriaan van Dis publiceerde in 2021 *KliFi: Woede in de republiek Nederland*, een experimentele, dystopische roman die zich afspeelt in het post-apocalyptische Nederland van 2030. Nederland is een republiek en de nieuwe president een ijdele populist. Na een verwoestende orkaan worden bij de gepensioneerde bibliothecaris Jákob Hemmelbahn (die woonachtig is op een terp) klimaatvluchtelingen ondergebracht. Onder meer op basis van hun ervaringen schrijft Jákob een pamflet om zijn landgenoten wakker te schudden.

De roman past in een genre dat recent meer aandacht krijgt in de Nederlandse literatuur: klimaatfictie. Thema's die in het verhaal aan bod komen, zijn onder meer vluchtelingen en schrijverschap – thema's die vaker voorkomen in het werk van Van Dis. In deze aflevering geven we handvatten om leerlingen, met behulp van onze auteursportretten in de Uittrekselbank, te laten onderzoeken hoe een roman past in het oeuvre van een auteur.

Aan de slag

In de Uittrekselbank zijn ruim 450 auteursportretten opgenomen, van zowel Nederlandse als buitenlandse auteurs. De portretten beschrijven het leven van de auteur en de thema's die in het werk van de auteur voorkomen. Ook zijn belangrijke publicaties over de auteur (zoals interviews of lemma's in literaire lexicons) opgenomen. De auteursportretten bieden daarmee mogelijkheden om leerlingen een gelezen roman te laten vergelijken met ander werk van de auteur en zich te verdiepen in de schrijver achter het boek. Hieronder werken we voor *KliFi* van Adriaan van Dis uit hoe een dergelijke verwerkingsopdracht eruit kan zien. We zijn daarbij uitgegaan van een leerling die opdrachten maakt voor het leesdossier.

Voorbeeldopdracht voor leerlingen

Je start een klein onderzoek naar de plek van *KliFi* binnen het werk van Adriaan van Dis. Van Dis wordt gezien als een veelzijdig, geëngageerd schrijver. In *KliFi*, zijn nieuwste roman (2021), zijn thema's te herkennen die kenmerkend zijn voor zijn werk. Tegelijkertijd valt de roman op binnen het oeuvre van Van Dis, vanwege het experimentele karakter ervan. Jij gaat je verdiepen in de verschillen en overeenkomsten tussen *KliFi* en overig werk van de schrijver.

Bestudeer het auteursportret over Adriaan van Dis en het uittreksel over *KliFi* in de Uittrekselbank. Het auteursportret en het uittreksel vormen de basis voor je onderzoek. De hoofdvraag die je beantwoordt, luidt: 'Hoe past de roman *KliFi* binnen het oeuvre van de schrijver Adriaan van Dis?' In de beantwoording van deze hoofdvraag neem je in elk geval de volgende deelvragen/-opdrachten mee:

1. Toon aan de hand van *KliFi* en ten minste drie andere literaire werken van Adriaan van Dis aan dat hij een veelzijdig en geëngageerd auteur te noemen is.
2. Benoem de thema's die geregeld voorkomen in Van Dis' werk en beschouw in hoeverre deze thema's in *KliFi* te herkennen zijn. Maak behalve van het auteursportret ook gebruik van het kopje 'Thema's en motieven' in het uittreksel over *KliFi*.
3. In het uittreksel over *KliFi* in de Uittrekselbank wordt onder het kopje 'Taal en stijl' gefocust op het experimentele karakter van de roman. Beoordeel, aan de hand van het auteursportret, in welk opzicht *KliFi* wat betreft genre en schrijfwijze afwijkt van eerder werk van Van Dis.

Toelichting voor docenten

Je bepaalt als docent zelf hoe uitgebreid je het onderzoek van de leerling laat zijn en welke eisen je stelt aan bijvoorbeeld het aantal woorden. De hoofdvraag die centraal staat in het onderzoek is voor alle andere literaire werken eenvoudig om te buigen naar: 'Hoe past roman X binnen het oeuvre van schrijver Y?' Door zelf het auteursportret en het uittreksel in onze Uittrekselbank door te nemen, kun je ook voor andere romans deze algemene vraag uitbreiden met meer sturende deelvragen. Afhankelijk van

het niveau van de leerling kun je er natuurlijk ook voor kiezen leerlingen slechts de hoofdvraag te laten beantwoorden in bijvoorbeeld een korte beschouwende analyse.

Het doel van de opdracht is leerlingen zich te laten verdiepen in de overeenkomsten en verschillen tussen het werk dat ze hebben gelezen en overig werk van de auteur. In de mate van sturing kun je als docent accenten aanbrengen. Bovenstaande voorbeeldopdracht dwingt leerlingen bijvoorbeeld zich te verdiepen in thematiek, genres, schrijfwijze en maatschappelijke betrokkenheid van de auteur. Ze leren verbanden te leggen, te analyseren en de roman in een bredere context te zien.

Terugblik

‘Praten over boeken’

In aflevering 1 in deze miniserie ‘Aan de slag met de databanken’ lieten we zien hoe je de reflectie- en analysevragen uit het onderdeel ‘Om over na te denken’ kunt inzetten om leerlingen te laten discussiëren. We gebruikten de roman *Confrontaties* van Simone Atangana Bekono als voorbeeld, maar de suggesties zijn evengoed toepasbaar op *KliFi*. Wat vinden leerlingen bijvoorbeeld van het idee dat literatuur gebruikt kan worden om mensen wakker te schudden voor maatschappelijke problemen?

Aflevering 1 gemist en nieuwsgierig naar hoe je ‘Om over na te denken’ inzet? Je vindt de aflevering [hier](#).

Auteur: Linda Ackermans